

Rozwiązywanie układów równań metodą podstawiania

Materiał zawiera filmy, ćwiczenia, w tym ćwiczenia interaktywne.

Filmy: kroki metody podstawiania rozwiązywania układów równań

Przykłady - przykłady rozwiązywania różnych rodzajów układów równań metodą podstawiania.

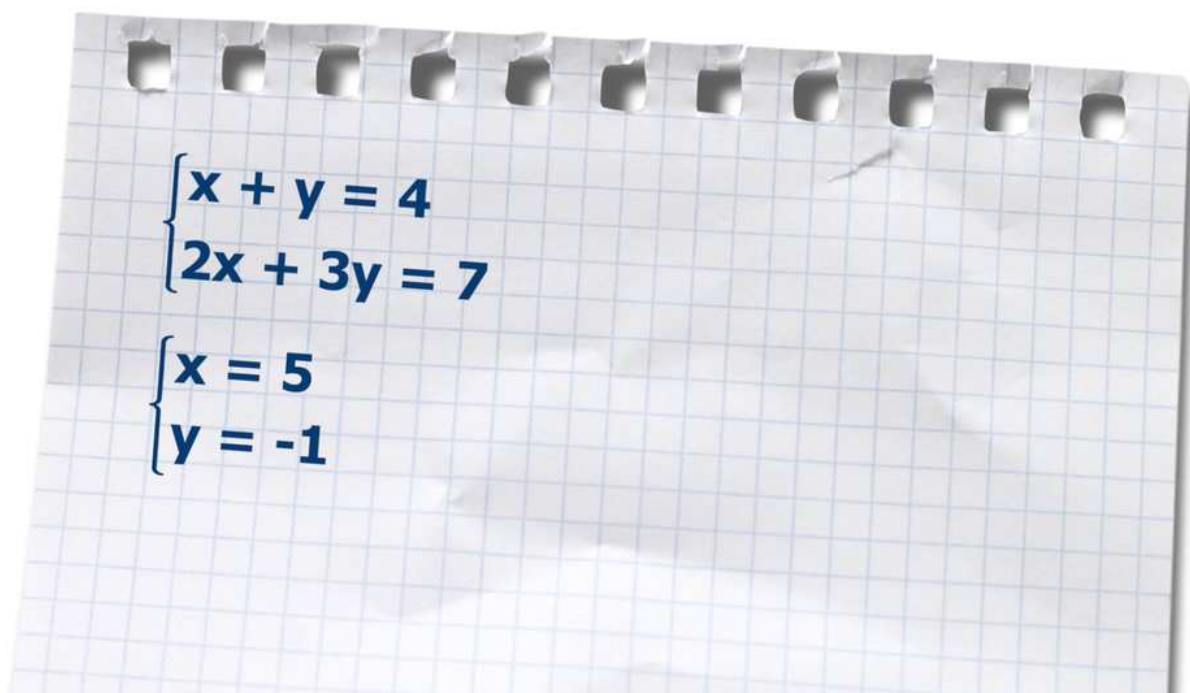
Ćwiczenia

- rozwiązywanie układów równań metodą podstawiania

Rozwiązywanie układów równań metodą podstawiania

W tym materiale zawarte są informacje na temat rozwiązywania układów równań. Zamieszczone tu przykłady pokazują sposoby rozwiązywania układów równań przy użyciu metody podstawiania.

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R18Vfm51Yi2Mj>

Metoda podstawiania rozwiązywania układów równań_atrapa_animacja_608

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

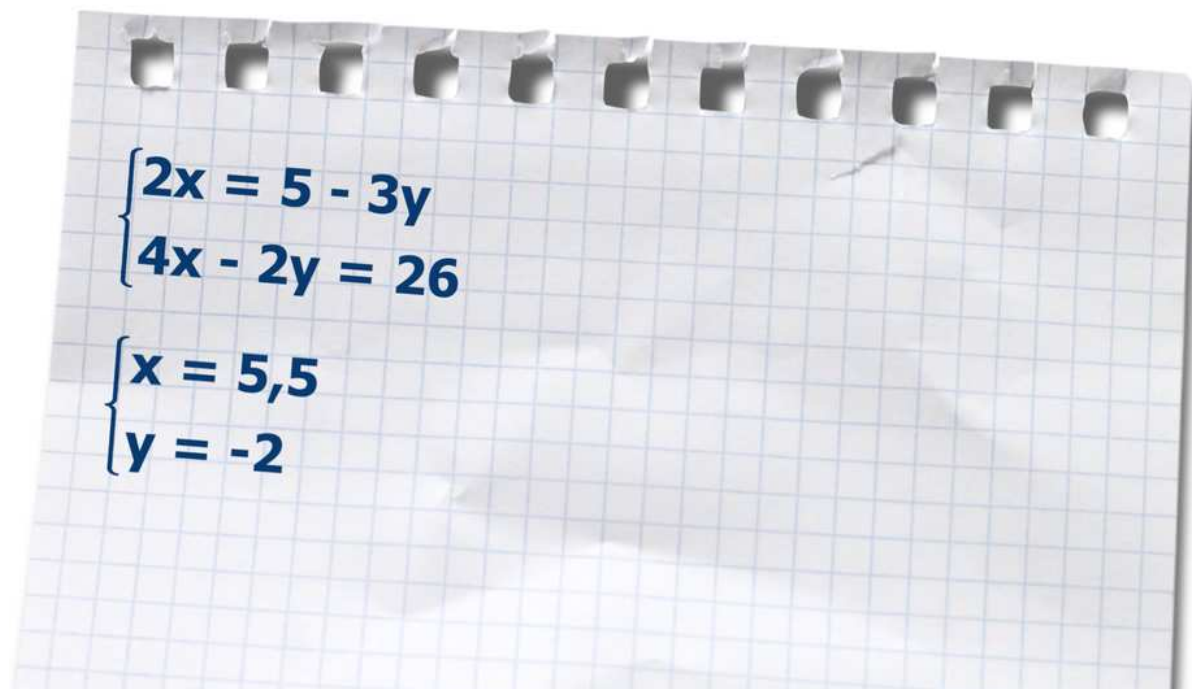
Animacja przedstawia w jaki sposób rozwiązać przykładowy układ równań metodą podstawiania.

Przykład 1

Metoda podstawiania jest łatwiejsza do stosowania, jeżeli przynajmniej w jednym z równań układu, przed jedną z niewiadomych, znajduje się współczynnik liczbowy 1.

Rozwiążemy teraz układ równań, w którym żaden ze współczynników liczbowych występujących przed niewiadomymi nie jest równy 1.

$$\begin{cases} 2x + 3y = 5 \\ 4x - 2y = 26 \end{cases}$$

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RhU1n8jEjCRM8>

Metoda podstawiania rozwiązywania układów równań animacja_609

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Animacja przedstawia w jaki sposób rozwiązać przykładowy układ równań metodą podstawiania.

Przykład 2

Rozwiążemy układ równań $\begin{cases} -2x + 4y = 4 \\ x - 2y = 3 \end{cases}$ metodą podstawiania.

Wyznamy niewiadomą x z drugiego równania układu i podstawimy otrzymane wyrażenie zamiast x do pierwszego równania układu.

$$\begin{cases} x = 2y + 3 \\ -2(2y + 3) + 4y = 4 \end{cases}$$

Następnie rozwiążemy drugie równanie, przepisując pierwsze bez zmian.

$$\begin{cases} x = 2y + 3 \\ -4y - 6 + 4y = 4 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 2y + 3 \\ -4y + 4y = 4 + 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 2y + 3 \\ 0 \cdot y = 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 2y + 3 \\ 0 = 10 \end{cases}$$

Drugie z równań układu okazało się równaniem sprzecznym, a więc układ równań jest układem sprzecznym.

Zapamiętaj!

Jeżeli, rozwiązując układ równań metodą podstawiania, równanie, do którego podstawimy wyrażenie algebraiczne z drugiego równania, okaże się równaniem sprzecznym, to taki układ jest **układem sprzecznym**.

Przykład 3

Rozwiążemy układ równań $\begin{cases} -4x + 6y = 8 \\ 2x - 3y = -4 \end{cases}$ metodą podstawiania.

Wyznamy niewiadomą x z drugiego równania układu i podstawimy otrzymane wyrażenie zamiast x do pierwszego równania układu.

$$\begin{cases} 2x = 3y - 4 \quad | : 2 \\ -4x + 6y = 8 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 1,5y - 2 \\ -4(1,5y - 2) + 6y = 8 \end{cases}$$

Następnie rozwiążemy drugie równanie, przepisując pierwsze bez zmian.

$$\begin{cases} x = 1,5y - 2 \\ -6y + 8 + 6y = 8 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 1,5y - 2 \\ -6y + 6y = 8 - 8 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 1,5y - 2 \\ 0 \cdot y = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 1,5y - 2 \\ 0 = 0 \end{cases}$$

Drugie z równań układu okazało się równaniem tożsamościowym, czyli takim, którego zbiór rozwiązań tworzą wszystkie liczby rzeczywiste. Rozwiązany układ równań jest zatem układem nieoznaczonym, czyli takim, który ma nieskończenie wiele rozwiązań.

Zapamiętaj!

Jeżeli, rozwiązując układ równań metodą podstawiania, równanie, do którego podstawimy wyrażenie wyznaczone z drugiego równania, okaże się równaniem tożsamościowym, to układ równań ma nieskończenie wiele par liczb spełniających to równanie, czyli jest **układem nieoznaczonym**.

Ćwiczenie 1

Podany jest układ równań $\begin{cases} x + 2y = 4 \\ 2x + 2y = 6 \end{cases}$. Uporządkuj poniższe układy tak, aby utworzyły kolejne etapy rozwiązania danego układu równań metodą podstawiania. Złap element i przesuń go w górę lub w dół.

$$\begin{cases} x = 4 - 2y \\ 2x + 2y = 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 4 - 2y \\ -2y = -2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 4 - 2 \cdot 1 \\ y = 1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 4 - 2y \\ y = 1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 4 - 2y \\ 8 - 4y + 2y = 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 4 - 2y \\ 2(4 - 2y) + 2y = 6 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = 2 \\ y = 1 \end{cases}$$

Ćwiczenie 2

Podany jest układ równań $\begin{cases} -3x + y = 8 \\ 5x + 3y = 10 \end{cases}$. Uporządkuj poniższe układy tak, aby utworzyły kolejne etapy rozwiązania danego układu równań metodą podstawiania. Złap element i przesuń go w górę lub w dół.

$$\begin{cases} y = 8 + 3x \\ 14x = -14 \end{cases}$$

$$\begin{cases} y = 8 + 3x \\ 5x + 3y = 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} y = 8 + 3x \\ 5x + 24 + 9x = 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = -1 \\ y = 8 + 3 \cdot (-1) \end{cases}$$

$$\begin{cases} y = 8 + 3x \\ 5x + 3(8 + 3x) = 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = -1 \\ y = 8 + 3x \end{cases}$$

Ćwiczenie 3

Jakie wyrażenie otrzymamy, wyznaczając x z pierwszego równania układu $\begin{cases} 5x + 7y = 12 \\ 2x - 5y = 8 \end{cases}$?

Zaznacz poprawną odpowiedź.

$x = \frac{12}{7} - \frac{5}{7}y$

$x = 2,5y + 4$

$x = -1,6 + 0,4y$

$x = 2,4 - 1,4y$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Jakie wyrażenie otrzymamy, wyznaczając y z drugiego równania układu $\begin{cases} 3x - 2y = 6 \\ x + 4y = 10 \end{cases}$?

Zaznacz poprawną odpowiedź.

$y = 10 - 4x$

$y = 3 + 1,5x$

$y = 2 + \frac{2}{3}x$

$y = 2,5 - 0,25x$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Wyznaczamy niewiadomą x z pierwszego równania układu $\begin{cases} -2x + 5y = 12 \\ x - 4y = 5 \end{cases}$, a następnie podstawiamy otrzymane wyrażenie w miejsce niewiadomej x do drugiego równania. Co otrzymamy po uproszczeniu tego wyrażenia? Zaznacz poprawną odpowiedź.

$-1,5y = 11$

$-4,5y = 9,5$

$3y = 22$

$3,6y = 2,6$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Wyznaczamy niewiadomą y z drugiego równania układu $\begin{cases} 3x - 4y = 6 \\ x - 2y = 7 \end{cases}$, a następnie podstawiamy otrzymane wyrażenie w miejsce niewiadomej y do pierwszego równania. Co otrzymamy po uproszczeniu tego wyrażenia? Zaznacz poprawną odpowiedź.

$-5x = 34$

$x = -8$

$0,5x = 4$

$1\frac{2}{3}x = 11$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Uzupełnij kolejne etapy rozwiązania układu równań metodą podstawienia, przeciągając w luki odpowiednie wyrażenia.

$$\begin{cases} -x - 4y = 11 \\ 5x + 3y = -4 \end{cases}$$

etap 1

$$\begin{cases} x = -11 - 4y \\ 5x + 3y = -4 \end{cases}$$

etap 2

$$\begin{cases} x = -11 - 4y \\ -55 - \text{[ ]} + 3y = \text{[ ]} \end{cases}$$

etap 3

$$\begin{cases} x = -11 - 4y \\ \text{[ ]} = \text{[ ]} \end{cases}$$

etap 4

$$\begin{cases} x = -11 - 4y \\ y = \text{[ ]} \end{cases}$$

etap 5

$$\begin{cases} x = \text{[ ]} \\ y = \text{[ ]} \end{cases}$$

1

$2\frac{5}{23}$

$23y$

-3

$17y$

-3

3

$-20y$

$-17y$

$20y$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Wpisz w luki odpowiednie liczby tak, aby utworzyć kolejne etapy rozwiązania układu równań metodą podstawiania.

$$\begin{cases} x - 5y = 8 \\ 2x + 4y = 2 \end{cases}$$

etap 1

$$\begin{cases} x = 8 + 5y \\ 2x + 4y = 2 \end{cases}$$

etap 2

$$\begin{cases} x = 8 + 5y \\ 2(\quad + \quad) 4y = 2 \end{cases}$$

etap 3

$$\begin{cases} x = 8 + 5y \\ 16 + \quad y + 4y = \quad \end{cases}$$

etap 4

$$\begin{cases} x = 8 + 5y \\ y = 2 \cdot \quad \end{cases}$$

etap 5

$$\begin{cases} x = 8 + 5y \\ y = \quad \end{cases}$$

etap 6

$$\begin{cases} x = \quad \\ y = \quad \end{cases}$$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Wpisz w luki odpowiednie liczby tak, aby utworzyć kolejne etapy rozwiązania układu równań metodą podstawiania.

$$\begin{cases} 3x + 2y = 13 \\ 4x - y = 10 \end{cases}$$

etap 1

$$\begin{cases} 3x + 2y = 13 \\ -y = -x \end{cases}$$

etap 2

$$\begin{cases} 3x + 2y = 13 \\ y = x - \end{cases}$$

etap 3

$$\begin{cases} 3x + 2(x -) = \\ y = 4x - 10 \end{cases}$$

etap 4

$$\begin{cases} 3x + x - 3 = \\ y = 4x - 10 \end{cases}$$

etap 5

$$\begin{cases} x = 3 \\ y = \end{cases}$$

etap 6

$$\begin{cases} x = \\ y = \end{cases}$$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Rozwiązując układ równań metodą podstawiania, otrzymujemy równanie $3x - 2 = 3x + 1$. Jaki jest ten układ równań? Zaznacz poprawną odpowiedź.

oznaczony

nieoznaczony

sprzeczny

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 12

Rozwiązując układ równań metodą podstawiania, po wyznaczeniu zmiennej z jednego równania i wstawieniu jej do drugiego równania, otrzymujemy równanie $-2x + 3 = 2x + 3$. Jaki jest ten układ równań? Zaznacz poprawną odpowiedź.

sprzeczny

nieoznaczony

oznaczony

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 13

Rozwiązując układ równań metodą podstawiania, po wyznaczeniu zmiennej z jednego równania i wstawieniu jej do drugiego równania, otrzymujemy równanie $x - 3 + 2 = 2x - x - 1$. Jaki jest ten układ równań? Zaznacz poprawną odpowiedź.

oznaczony

sprzeczny

nieoznaczony

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 14

Która para liczb jest rozwiązaniem układu równań $\begin{cases} -3x + 4y = 5 \\ x - 2y = 3 \end{cases}$? Zaznacz poprawną odpowiedź.

$x = -11, y = -7$

$x = -1\frac{2}{3}, y = -2\frac{1}{3}$

$x = 5,8, y = 1,4$

$x = 7\frac{2}{3}, y = 2\frac{1}{3}$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 15

Jaki układ otrzymamy, rozwiązując układ równań $\begin{cases} 3x - y = 5 \\ 2x - 3y = 7 \end{cases}$ metodą podstawiania? Zaznacz poprawną odpowiedź.

$\begin{cases} y = 5 - 3x \\ 2x + 9x - 15 = 7 \end{cases}$

$\begin{cases} y = 3x - 5 \\ 2x - 9x - 15 = 7 \end{cases}$

$\begin{cases} y = 5 - 3x \\ 2x - 9x - 15 = 7 \end{cases}$

$\begin{cases} y = 3x - 5 \\ 2x - 9x + 15 = 7 \end{cases}$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 16

Rozstrzygnij, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz wszystkie zdania prawdziwe.

Jeżeli rozwiązując układ równań metodą podstawiania, otrzymaliśmy równanie $8y - 7y + 2 = 2$, to rozwiązywany układ jest nieoznaczony.

Jeżeli rozwiązując układ równań metodą podstawiania, otrzymaliśmy równanie $-3x + 3x - 7 = -7$, to rozwiązywany układ jest sprzeczny.

Para liczb $x = 9, y = -5$ jest rozwiązaniem układu równań

$$\begin{cases} -4x + 2y = 10 \\ 2x - 2y = 8 \end{cases}.$$

Wyznaczając x z drugiego równania układu $\begin{cases} 5x - 7y = 12 \\ -4x + 7y = 5 \end{cases}$, otrzymamy $x = 1,75y - 1,25$.

Ćwiczenie 17

Rozwiąż układy równań metodą podstawiania. Uzupełnij równości, przeciągając w luki odpowiednie liczby i słowa lub kliknij w lukę i wybierz odpowiedź z listy rozwijalnej.

$$\bullet \begin{cases} x = 2y + 3 \\ x + 3y = 8 \end{cases}$$

$$x = \boxed{}, y = \boxed{}$$

$$\bullet \begin{cases} y = x - 4 \\ 2x - y = 7 \end{cases}$$

$$x = \boxed{}, y = \boxed{}$$

$$\bullet \begin{cases} x = 2 - 3y \\ x - y = 10 \end{cases}$$

$$x = \boxed{}, y = \boxed{}$$

$$\bullet \begin{cases} y = -2x + 3 \\ x - 2y = 5 \end{cases}$$

$$x = \boxed{}, y = \boxed{}$$

$$\bullet \begin{cases} x = y - 3 \\ x - y = 4 \end{cases}$$

Ten układ jest $\boxed{}$.

$$\bullet \begin{cases} x = 3y - 5 \\ 2x + 3y = 4 \end{cases}$$

$$x = \boxed{}, y = \boxed{}$$

8	nieoznaczony	-1, 3	9	-2, 6	$1\frac{5}{9}$	1	5	2	sprzeczny	4	-2
-7	-1, 4	-1	$-\frac{1}{3}$	2, 2	3						

Ćwiczenie 18

Rozwiąż układy równań metodą podstawiania. Uzupełnij poniższe równości, wpisując w odpowiednie liczby.

$$\bullet \begin{cases} x + 2y = 10 \\ 3x + 4y = 6 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

$$\bullet \begin{cases} 4x - y = 2 \\ x - 2y = 4 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

$$\bullet \begin{cases} -3x + 2y = 8 \\ -2x + y = 5 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

$$\bullet \begin{cases} 3x + 2y = 7 \\ 5x - y = 16 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

$$\bullet \begin{cases} -x - 2y = 4 \\ 4x + 2y = 8 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

$$\bullet \begin{cases} x + 5y = 2 \\ 2x - y = 4 \end{cases}$$
$$x = \text{[ ]}, y = \text{[ ]}$$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 19

Rozwiąż układy równań metodą podstawiania. Uzupełnij poniższe równości, wpisując w odpowiednie liczby. Jeżeli wynikiem takiego układu jest ułamek, to wpisz go w postaci ułamka dziesiętnego.

$$\bullet \begin{cases} 2x - 4y = 10 \\ 3x + 2y = 7 \end{cases}$$

$x =$, $y =$

$$\bullet \begin{cases} 3x - 2y = 6 \\ 2x - 3y = 8 \end{cases}$$

$x =$, $y =$

$$\bullet \begin{cases} -4x + 5y = 12 \\ 2x + 4y = 0,5 \end{cases}$$

$x =$, $y =$

$$\bullet \begin{cases} 4y + x = 0 \\ -3x + 6y = 9 \end{cases}$$

$x =$, $y =$

$$\bullet \begin{cases} -3x + 10y = 5 \\ x - 5y = -1 \end{cases}$$

$x =$, $y =$

Źródło: Zespół autorski Politechniki Łódzkiej, licencja: CC BY 3.0.